

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

XII legislatura · segon període · sèrie C · número 118

Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017

Sessió 8, dimarts 27 de novembre de 2018

Presidència de l'l. Sr. Jordi Munell i Garcia

TAULA DE CONTINGUT

Compareixença d'Andreu Domingo Valls, sotsdirector del Centre d'Estudis Demogràfics 357-00071/12	3
Compareixença de Mustapha Aoulad Sellam, responsable del Pla municipal de lluita contra la islamofòbia de l'Ajuntament de Barcelona 357-00146/12	10

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

El *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya* (DSPC) reproduïx només les intervencions orals fetes durant la sessió. La resta de documentació que acompanya la intervenció es pot consultar a l'expedient de la comissió.

Imprès al Parlament

ISSN: 0213-7976 (general)

0213-7992 (sèrie C)

DL: B-3.468-1982

www.parlament.cat

Sessió 8 de la CIAA

La sessió de la Comissió d'Investigació sobre les Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017 (CIAA) s'obre a les tres de la tarda i nou minuts. Presideix Jordi Munell i Garcia. Assisteix la Mesa la lletrada Mercè Arderiu i Usart.

Hi són presents els diputats Matías Alonso Ruiz, pel G. P. de Ciutadans; Saloua Laouaji Faridi, pel G. P. de Junts per Catalunya; Najat Driouech Ben Moussa i Montserrat Fornells i Solé, pel G. P. Republicà; Carles Castillo Rosique i Ramon Espadaler i Parcerisas, pel G. P. Socialistes i Units per Avançar i Elisenda Alamany Gutiérrez i Joan Josep Nuet i Pujals, pel G. P. de Catalunya en Comú Podem.

Assisteixen a aquesta sessió el sotsdirector del Centre d'Estudis Demogràfics, Andreu Domingo Valls, i Mustapha Aoulad Sellam i Aida Guillén Lanzarote, responsables del Pla municipal de lluita contra la islamofòbia de l'Ajuntament de Barcelona.

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

1. Compareixença d'Andreu Domingo Valls, sotsdirector del Centre d'Estudis Demogràfics, Mustapha Aoulad Sellam i Aida Guillén Lanzarote, responsables del Pla municipal de lluita contra la islamofòbia de l'Ajuntament de Barcelona davant la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017 (tram. 357-00071/12). Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017. Compareixença.

2. Compareixença de Mustapha Aoulad Sellam, responsable del Pla municipal de lluita contra la islamofòbia de l'Ajuntament de Barcelona, davant la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017 (tram. 357-00146/12). Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017. Compareixença.

El president

Bé; molt bona tarda. Agraïm la compareixença avui dels ponents, del sotsdirector del Centre d'Estudis Demogràfics, senyor Andreu Domingo, i del senyor Mustapha Aoulad, acompanyat de la senyora Aida Guillén, del Pla municipal de lluita contra la islamofòbia de l'Ajuntament de Barcelona. Gràcies i benvinguts i benvinguda.

Avui, com que hi ha dos compareixents, uns d'ells es partiran el torn. Hem acordat que siguin vint minuts en lloc de quinze, i, per tant, eh?, tindreu deu minuts, deu minuts, i el senyor Andreu màxim també, doncs, de vint minuts, i després la rèplica dels grups, i llavors una segona intervenció final de quinze minuts, per respondre o aclariments o la continuació de l'exposició.

Si els sembla bé, per tant, comencem. (*Veus de fons.*) Sí; hi ha algunes substitucions? (*Pausa.*) En aquest cas la senyora Madaula per la senyora Saloua, i, en principi... Hi ha el senyor Castillo que ha dit que arribaria més tard; la senyora Natàlia Sánchez s'ha excusat avui de l'assistència. I, en principi, no tenim cap més informació. És així?

Compareixença d'Andreu Domingo Valls, sotsdirector del Centre d'Estudis Demogràfics

357-00071/12

Per tant, doncs, començaríem pel senyor Andreu Domingo. Quan vostè vulgui. Moltes gràcies.

El sotsdirector del Centre d'Estudis Demogràfics (Andreu Domingo Valls)

Bé; moltes gràcies. Aniré de pressa. Jo no soc..., els agraeixo molt que m'hagin convidat a aquesta compareixença. Vaig dir, quan em van convidar, que jo no era especialista en el tema, ni en el del terrorisme ni havia estudiat el fet dels atemptats, però sí que soc expert en migracions. I, aleshores, el que he preparat són quatre pin-

zellades sobre la situació de la població marroquina a Catalunya, intentant recollir les últimes dades publicades en quatre aspectes diferents.

Primer, les característiques sociodemogràfiques bàsiques, és a dir, els fluxos, els estocs –vull dir, la població que va arribar i la que hi viu ara–, la distribució territorial, la situació laboral, el rendiment escolar, i al final acabaré amb unes reflexions, des de la demografia, sobre el que jo penso d'aquest assumpte.

He dit que aniré ràpid; després, en el torn de preguntes..., perquè el que vull és que agafin una idea sintètica de la situació. Després, si volen més detall, doncs, ja els respondré.

(L'exposició de l'orador és acompanyada d'una projecció de xarts, els quals poden ésser consultats a l'expedient de la comissió.)

Això, aquest gràfic correspon a les entrades internacionals que van arribar des de l'estranger des de 1996 fins al 31 de desembre de 2017, que són les darreres dades que tenim, no?, publicades. Durant aquest període, 96-2017, hi va haver a Catalunya 2 milions d'entrades des de l'estranger. En aquest gràfic es pot veure un desglossament per grans orígens continentals, a part d'aquells que eren de nacionalitat espanyola. El que vull que vegin és que –encara que l'escala no ho deixa apreciar– just abans del *boom* del 2000 la població africana, que en aquells moments era majoritàriament marroquina, era la majoritària en els fluxos, com a immigrants. De fet, eren els que tenien més tradició de la migració internacional de treballadors, que ja va començar els anys setanta i vuitanta, no?

Quan comença el *boom* migratori dels llatinoamericans –que és la línia vermella–, doncs, poden vostès veure que d'un costat està marcada –encara que no es vegi molt clar– per les regularitzacions de 2000, 2001 i la del 2005, i després, clarament, per l'impacte de la crisi econòmica a partir de 2007, no?

Van entrar..., els fluxos llatinoamericans eren 709.000 –són una tercera part de tots els fluxos que van arribar–, mentre que els africans representen el 19,1 per cent –són 416.000–, dels quals 284.000 corresponen als marroquins, és a dir, són un 68,2 per cent d'aquests fluxos.

El que m'interessa veure és que es produeix una substitució de la migració marroquina –africana, en general, però marroquina particularment– per la migració llatinoamericana. Això per diversos factors.

Un, perquè, amb el *boom* llatinoamericà, el fet de la discriminació positiva en l'accés a la nacionalitat de la població llatinoamericana –sabeu que només necessiten dos anys de residència legal i continuada, mentre que la resta necessiten deu anys–, això va fer incrementar els fluxos. Però també és veritat que hi va haver, per un altre costat, el capital social que correspon a la llengua, el coneixement de la llengua; una mitjana d'educació superior a la de la població marroquina, que el que van fer és incrementar aquesta substitució.

Aquesta substitució per mi és important –em detinc una mica– perquè el que fa és alterar l'ordre una mica de la mobilitat social dels migrants, és a dir, l'últim sempre empeny cap amunt el penúltim, i en aquest cas el que va fer és saltar-se'l. Després tornarem sobre això.

Sigui com sigui, aquí us he fet el rànquing de la població resident. Això ja no són fluxos, no són migracions, sinó a 1 de gener de 2017, i us he representat..., veieu. Bé, la primera cosa que vull que veieu és que la primera nacionalitat a Catalunya segueix essent la marroquina. Tenen al voltant de 212.000 persones, si comptem per lloc de naixement; 207.000, si comptem per la nacionalitat; el segon és l'Equador.

Veieu la gran diferència que hi ha. La barra verda són els nacionals i la barra blava són els nascuts al lloc d'origen. Veieu que en les poblacions llatinoamericanes –Equador, Colòmbia, Argentina–, els nacionals són molt menys i la distància amb els nascuts o que han estat nacionalitzats espanyols són molt més grans.

No em detindré més. El que vull que veieu és que en el cas de la població marroquina, el 2017, en el conjunt on entren totes les combinacions, menys la de «nascuts

a Espanya, amb nacionalitat espanyola», que són invisibles estadísticament; tenim els «nascuts al Marroc, amb nacionalitat espanyola», que són aquests blaus que hi ha al mig; els taronges que són els «nascuts al Marroc, amb nacionalitat marroquina» i aquests verds, que corresponen la majoria a una segona generació ja, o el que nosaltres anomenem «segona generació», que són els nens ja nascuts a Espanya, tenen encara la nacionalitat marroquina i són fills d'emigrants marroquins.

En total, estem parlant de 256.000 persones. La majoria, com veieu, és el taronja, que és el 63,7 per cent i correspon a 163.000 persones. És una piràmide que destaca per la seva masculinització, encara hi han més homes que dones, però també per la base aquesta tan ampla degut als que ja han nascut a Catalunya. Aquesta base seria encara més àmplia si tinguéssim aquells que han nascut i s'han nacionalitzat o han estat nacionalitzats.

Mirem una mica la distribució territorial. La distribució territorial de la població marroquina destaca respecte a altres orígens a Catalunya, però, també a la resta, si comparem els marroquins amb altres països, per la seva gran dispersió. És a dir, mentre altres comunitats, com la llatinoamericana mateixa, o l'asiàtica, estan molt concentrades en grans ciutats i en àrees metropolitanes, la població marroquina, a Catalunya, està molt dispersa en el territori. De fet, la podem trobar a les grans ciutats i la podem trobar a municipis molt petits. Em sembla que, dels nou-cents i escaig municipis que hi ha a Catalunya, només hi havia nou municipis on no hi hagués cap marroquí.

Efectivament, si agaféssim per nombres absoluts, les ciutats més grans, Barcelona, amb 12.800 marroquins empadronats, seria la que més concentra població, però només és un 6,2 per cent; la segona ja seria Terrassa, 11.000; Mataró, 7.000; Reus, 6.000. Si ho agafem en relatiu, trobem municipis mitjans i municipis molt petits on gairebé la població marroquina és, aquí el que representen és el percentatge que representen sobre el total dels estrangers en més del 60 per cent. I trobem municipis mitjans com Manlleu, un 68,9 per cent, o Soses, amb un 67,3 per cent, i també aquests que tenen el cent per cent, que són molt petits, hi han molt pocs estrangers i tots són marroquins, no?

Si el que volguéssim és fer una aproximació a la segregació, el que he representat en aquest mapa, que és més difícil, més fi, és veure a nivell de secció censal no pel que fa a municipi, en cada secció censal de Catalunya, veure quin percentatge representen els marroquins exclusivament sobre el total de la població que viu en aquella secció censal. Fins i tot veient-ho així, comparant-ho amb altres països europeus, la concentració i la segregació són mitjanes o poques. És veritat que aquí ens tornen a faltar aquells fills de marroquins nascuts a Espanya amb nacionalitat marroquina, però, de totes maneres, no són tants com, per exemple, en el cas llatinoamericà, pujaria una mica, però no seria el gran què.

Si veiem aquests municipis, veiem municipis com Vic, com Manlleu, –vull dir són aquestes rodones de color taronja que teniu. La més fosca, no en feu cas, perquè és Sant Bartomeu del Grau, i passa això, és un municipi molt petit on en una secció censal viuen els setze marroquins que viuen en el municipi, no? Però els altres sí que són més importants, són Manlleu, hi ha Mollet, hi ha Terrassa, hi ha Viladecans. Si us hi fixeu, estan al voltant de la ciutat de Barcelona, en la primera corona metropolitana, i després hi ha Igualada. El que vull dir és que si aneu a buscar Ripoll, si aquest és el cas, no té gaire importància, ni la concentració, ni la segregació. No és aquí on hem de buscar el què, no?

Comencem amb les coses més preocupants, i «més preocupants» és la situació laboral. Aquí teniu, us he fet una evolució del percentatge d'atur en la població marroquina, que és la més elevada –la de color blau cel–, després teniu la població d'Equador, després la de Romania –en color marró– i la d'Espanya, la dels nascuts a Espanya, en color verd. La primera característica és que si mireu l'any el 2007, que és el de menys percentatge, –aquí hi han homes i dones junts, eh?– el

que menys percentatge d'atur hi ha era al voltant d'un 13 per cent, una mica més. Però a partir de la crisi comença, es dispara i arriba a uns percentatges que cap altra nacionalitat i a més de la grandària... Recordem que és la primera nacionalitat estrangera a Catalunya, se supera el 60 per cent, un 64 per cent.

Més preocupant encara és que, a partir de 2014, que sembla que es va recuperant i davallant l'atur, en canvi, el Marroc segueix amb uns nivells molt elevats i mai, és a dir, la bretxa es va fent més gran amb altres nacionalitats. He posat la segona i la tercera: Equador i Romania, perquè veiéssiu aquesta diferència. De fet, això són també les últimes dades que tenim, és el segon trimestre del 2018, i el que trobem és que, per al conjunt, ens estem movent en nivells del 40 i escaig per cent.

Aquí hi ha una gran distància entre homes i dones i una mica l'explicació d'aquest gruix tan excepcional és pel fet de la integració d'unes dones que, el que els demògrafs anomenem «addició», que hi ha unes dones que abans de la crisi no es declaraven actives, en el moment que comença la crisi es declaren actives i passen directament a l'atur, perquè, efectivament, no es poden integrar en el mercat de treball. Aquesta declaració d'activitats segueix durant el temps a partir de la crisi i fa que els nivells d'atur de les dones, doncs, arribin al seu màxim en el 70 i escaig per cent, d'acord?

Però, dit això, encara que si veiem només els homes segueixen tenint, per desgràcia, els nivells d'atur més elevats entre la població estrangera. I en els homes en el 2018, en l'últim any, seria de 38 per cent. Vull dir, això és molt elevat, eh?

Veiem una altra característica. L'altra característica és la concentració i la polarització de la població marroquina, també depenent del seu nivell d'instrucció, però no només, en les ocupacions més elementals, sobretot, les dones. El 64 per cent de les dones ocupades estan en això que es diu la classificació d'ocupacions elementals, mentre que, en el cas de les espanyoles, només el 8,2 per cent de les espanyoles –de les nascudes a Espanya, això també és important. En el cas dels homes, la primera concentració es dona en el treball qualificat de la indústria, amb un 38 per cent, però la segona també és en aquestes ocupacions elementals.

Si veiem el pol oposat, que són els directius, professions liberals, etcètera, el contrast encara és més feridor. És a dir, entre les dones marroquines, només un 3,4 per cent s'ocupen en aquest sector, mentre que en els homes arriba al 5 per cent. En el cas de les dones espanyoles és un 39 per cent, i, en el cas dels homes espanyols, un 38,8 per cent. Vaig «de Guatemala a Guatapeor», eh?

A veure, això és una construcció que hem fet per acostar-nos a la precarietat dintre de les llars, és a dir, traduir aquesta situació d'elevadíssim atur, i el que hem calculat és quin percentatge de llars amb tots els actius desocupats, sense cap membre que rebi cap pensió, per lloc d'origen, a Catalunya el 2014, i després veurem que ho he fet per al 2018. Això què vol dir? Hem comptat que en una llar on hi hagués només una persona d'origen marroquí era una llar, entre cometes, «marroquina», doncs. En aquestes llars, el 2014 arribaven el 29 per cent d'aquestes llars, tots els membres actius estaven en atur, i no percebien cap mena de pensió. Si ho comparem amb els espanyols, amb els nascuts a Espanya, eren el 6 per cent. El segon és Senegal, i és molt preocupant també, però si després traduïm el nombre de llars en nombre de persones, tenint en compte que és la primera nacionalitat, això és molt més greu encara.

Però més preocupant és que si tornem al 2018 –aquí he fet el 2008 i el 2018, però només comentaré el 2018 perquè si no no em donarà temps– la cosa no ha millorat gaire. És a dir, us he fet, en una banda teniu, en l'esquerra, el nombre de llars i en la dreta us he posat la població que viu en aquestes llars. En aquestes llars marroquines, en el 2018, encara eren el 22 per cent de totes les llars on hi havia un marroquí, tots els adults actius estaven en atur i no percebien cap mena d'ajut. I, en el cas de la població, correspon al 21 per cent de la població, i estem parlant d'unes trenta mil persones. Però si a més..., he fet el càlcul dels menors de setze anys que

viuen en aquest tipus de llar, que és un càlcul aproximat de l'impacte de la pobresa infantil extrema en aquesta població marroquina, ens trobem amb uns cinc mil infants, d'acord?

Veurem el rendiment escolar. El rendiment escolar..., el que hem fet és un exercici d'agafar el curs 2015-2016 i veure la importància de la població marroquina –us explicaré ara per què– i després els resultats, és a dir, el fracàs escolar. El primer gràfic que veieu aquí és perquè veieu la importància que té numèrica, és a dir, la població marroquina és la primera nacionalitat, també, respecte a tot l'alumnat estranger que hi havia a Catalunya durant aquest curs, d'acord? Només el 12 per cent de la població, en 2015-2016, era estrangera, però si us hi fixeu, si comparéssim les primeres generacions, el total de la població amb la distribució que té amb els altres estrangers, encara s'accentua molt més en la de l'alumnat. Per què? Bé, una altra vegada: perquè és una migració molt més antiga i aleshores han tingut temps de tindre més fills ja aquí, i també perquè la grandària de les seves famílies sol ser una mica més gran que altres orígens, i per les característiques que venen. En tot cas també vull que veieu que ja el 70 per cent de tots aquests alumnes ja han nascut a Espanya o a Catalunya, que és aquest color gris.

Anem a la següent, que aquesta és més preocupant encara. Aquí què he fet? El que hem fet és calcular com a indicador de fracàs escolar aquells alumnes que en aquest curs 2015-2016 no van assolir el grau d'ESO, d'acord? Si veiem els autòctons..., nosaltres anomenem «autòctons» aquells que han nascut a Espanya o a Catalunya i els seus pares, els seus progenitors, pares i mares, també han nascut a Espanya o a Catalunya. Doncs el fracàs escolar entre aquest alumnat aquest curs era prou alt, eh?, era del 10 per cent. Si mirem el total de la població que està vinculada a la immigració marroquina és del 22 per cent, és a dir, el doble, d'acord?

Després, el que hem fet és dividir per generacions amb relació a l'edat a l'entrada al sistema escolar i el fet de si havien nascut a Catalunya o Espanya o si havien nascut al Marroc. Com era d'esperar, els pitjors resultats són per a aquells que nosaltres anomenem «primera generació», que són els que van arribar més tard al sistema escolar català, és a dir, majors..., nosaltres aquí hem posat majors de set anys, i entre aquests el fracàs escolar va arribar al 30 per cent. Si agafem els que van entrar amb sis anys, és a dir, des de l'inici de l'obligatòria, es redueix força, però segueix sent molt elevat, és del 19,7 per cent.

Si agafem els que ja han nascut a Catalunya o a Espanya i han entrat, efectivament, als tres o als sis anys en el sistema escolar educatiu català, es redueix molt més, al 15,9 per cent, però segueix sent cinc punts percentuals més alt que en el cas dels autòctons.

Aquí no he tingut temps –bé, perquè no tenia temps amb els quinze minuts–, però si miréssim la diferència per gènere, per sexe, els resultats per als nens són molt pitjors que per a les nenes, eh?, en totes les seves..., això passa en totes les nacionalitats, també per als autòctons, però en el cas dels marroquins la distància entre nens i nenes encara és molt més important.

Ja per acabar, jo volia fer unes consideracions final sobre el que us he ensenyat. A veure, hi ha una clara situació de desavantatge en la població immigrada marroquina respecte a la resta de la població. He parlat d'un sostre de vidre baix, sí?, és a dir, que l'aspiració a la mobilitat social ascendent es veu frustrada. La seva situació laboral és una situació laboral molt preocupant, amb un atur molt alt. Això, el rendiment escolar és un rendiment escolar amb un fracàs massa elevat, que no ens podem permetre. Penseu, entre altres..., en canvi, la dispersió en el territori..., és a dir, estan presents en tot el territori català. Això és preocupant per què? Bé, perquè el fracàs escolar tindrà conseqüències sobre la inserció laboral, sobre les trajectòries familiars, etcètera. Si hem vist com es tradueix l'atur en l'estructura de les llars i en les condicions de vida de les llars, és molt preocupant, molt més que en altres orígens.

Des d'una perspectiva demogràfica –i ara sí que vull començar amb els que han tractat el tema dels atemptats i el terrorisme– s'ha fet molt d'èmfasi en l'edat, no? Jo no dic que no, però un demògraf el que mira, el típic d'un demògraf és veure l'edat, el sexe, la generació i el moment, quan va passar, no? I des d'aquestes perspectives, jo crec que veiem coses diferents. L'edat, efectivament, la joventut que caracteritza va els que es van veure directament implicats en els atemptats ens parla de la recerca de la identitat entre dos mons –tornaré sobre aquest tema– i això ha estat molt explotat per la bibliografia. El sexe, en aquest cas, la construcció de la virilitat i posada en qüestió, també és un altre tema tòpic.

Però, en canvi, s'ha parlat menys, i jo crec que per un demògraf és més interessant, del tema de la generació i del tema del moment. En quin sentit? El que ens trobem..., la majoria dels autors, menys el que sembla l'inductor, el de quaranta-quatre anys, corresponien al que nosaltres anomenem aquesta primera generació d'infants o la segona generació. Les seves expectatives, i aquí és on està la clau de l'assumpte, són molt diferents a les primeres generacions. El que val per entendre la primera generació no val per entendre la segona generació. I això no és tant pel que se sol dir moltes vegades –aquesta és la meua interpretació– per la distància cultural o perquè ells es trobin perduts entre dos mons, o per la diferència cultural, sinó precisament per tot el contrari. És a dir, com a persones que han arribat com a infants a aquest país o que fins i tot han nascut en aquest país, les seves expectatives són exactament iguals que les altres del país. I el grau de frustració és molt més elevat quan se'ls diu que no o quan ells creuen que això, veient el seu entorn i com els va als seus pares, no serà possible. És a dir, jo crec que cal fer més atenció a aquesta realitat, que ve a més corroborada per l'efecte moment.

Per què per l'efecte moment? L'efecte moment és..., és que he calculat aquests nens..., els que tenien disset i els que tenien vint-i-quatre anys vol dir que els va agafar, la crisi econòmica, mentre tenien entre vuit –el període crític–, dels vuit als disset anys, eh? En un període on es creen les pròpies expectatives, on, a més, el que importa és si tu tens una projecció, una imatge de futur, de que tu tens futur o no. I en aquest cas, això va ser pitjor. I va ser pitjor, i aquesta és una altra cosa que jo m'agradaria reflexionar, és pitjor no en aquells que menys nivells d'estudi tenen o que pitjor els va l'escola, que és el que a vegades els mitjans de comunicació busquen, sinó que precisament és més frustrant en aquells que millor els va perquè més expectatives tenen. D'acord?

Ja vull acabar. I jo en aquest sentit –i també això sí que és una precisió personal–estic en contra de les explicacions que posen tot l'èmfasi en el relativisme cultural. És a dir, per mi, l'explicació està en les expectatives i en la frustració i el ressentiment que hi pot haver entre aquestes poblacions amb una situació que empíricament, com a mínim, el que us he ensenyat en aquestes quatre pinzellades, efectivament, està pitjor i segueix pitjor.

Hi ha una integració, és a dir, jo crec que és una mala..., que el discurs sobre la integració, si estan integrats o no estan integrats, no és rellevant, i hi pot haver una integració descendent, i això també és preocupant.

I en aquest sentit, soc molt contrari a les explicacions externalitzants. Què vull dir? És normal que en els primers dies de l'atac, si vosaltres miràveu els mitjans de comunicació, el que es feia era externalitzar, és a dir: «–com ens ha pogut passar això a nosaltres?» Com explicar aquesta follia? És a dir, externalitzar en el camp de l'incomprensible, de la follia, el que tant ens havia ferit, no? Però jo crec que només entenent el que ens passa a nosaltres podem entendre el que ha passat, perquè aquesta població no és externa a Catalunya, aquesta població són catalans.

Ho deixo aquí, i després si voleu més detall, doncs...
Doncs, gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyor Andreu Domingo. Passaríem ara, tot seguit, a començar la senyora Guillén.

La directora de Serveis de Dret de Ciutadania i Diversitat de l'Ajuntament de Barcelona (Aida Guillén Lanzarote)

Molt bona tarda a tothom. El meu nom és Aida Guillén. Soc la directora de Drets de Ciutadania i Diversitat de l'Ajuntament de Barcelona. Sota aquesta direcció, que es troba a la tercera tinença d'alcaldia de l'Ajuntament, del tercer tinent d'alcalde, el Jaume Asens, i sota la comissionada d'Immigració, Interculturalitat i Diversitat, la senyora Lola López, és el lloc on orgànicament, diríem, a l'Administració, es va desenvolupar el Pla municipal contra la islamofòbia, que és la iniciativa que ens va demanar que vinguéssim a explicar. Hem vingut dues persones, hem vingut el Mustapha Aoulad i jo mateixa, per poder donar visió, des de l'Administració i el Mustapha des de la seva feina com a coordinador extern, d'alguns dels aspectes d'aquest pla.

En primer lloc, ens agradaria començar explicant els orígens de per què es va decidir fer una política pública dita d'aquesta manera i amb aquests objectius, bastant abans dels atemptats del 17 d'agost. Això crec que és el més rellevant per començar, perquè, de fet, la primera diagnosi que com a ajuntament vam demanar, una diagnosi que es va fer amb un equip de recerca de la Universitat de Barcelona, amb l'Alberto López Bargados com a investigador principal, que va comptar des del principi amb la participació de moltes persones, de moltes diferents comunitats musulmanes de la ciutat de Barcelona, on el que volíem era justament posar el termòmetre respecte de les situacions islamòfobes que a la ciutat es vivien, explicades per les persones mateixes que les patien.

Aquella diagnosi que vam fer durant l'any 2016, va identificar l'àmbit de l'escola, l'àmbit de l'espai públic, l'àmbit laboral i els mitjans de comunicació com els quatre àmbits on les persones musulmanes, o percebudes com a musulmanes, sentien i patien situacions islamòfobes i, per tant, de discriminació més clares. Aquesta diagnosi va portar després a un procés participatiu d'uns quants mesos, on vam voler incloure, en aquest moment del procés, no només les comunitats musulmanes sinó també els moviments de defensa de drets i diferents organitzacions que treballàvem en temes de discriminació, per elaborar lo que el gener del 2017 vam aprovar com el primer Pla municipal de lluita contra la islamofòbia, que després el Mustapha ens explicarà una mica els seus objectius i el que hem aconseguit, perquè portem ara gairebé dos anys d'implementació del pla i, per tant, n'hem fet unes quantes coses.

Però abans de passar a això sí que volíem fer un parell d'apunts de quina és la perspectiva que donem al tractament de la lluita contra la islamofòbia. Com us deia, està situat en l'àrea de drets de ciutadania i, per tant, està situada en l'àrea de lluites contra la discriminació, molt encertadament, des del nostre punt de vista, perquè entenem la islamofòbia com una vulneració de drets, com una discriminació que pateixen unes determinades persones i, per tant, com una forma no només de racisme i xenofòbia, també com una discriminació relacionada amb aspectes religiosos i culturals i, per tant, un fenomen que és bastant complex però que, en tot cas, sempre el mirem des del punt de vista de vulneració de drets i des del punt de vista de l'ampliació de la construcció del concepte de ciutadania.

Entenem que totes aquelles persones que resideixen a la ciutat de Barcelona són ciutadans i ciutadanes de Barcelona i, per tant, la identificació de quins són els motius pels quals se'ls discrimina i posar en pràctica polítiques i mesures per lluitar contra aquesta discriminació és una obligació de la nostra àrea. Això ho dic perquè em sembla que és important, perquè en cap cas el Pla municipal contra la islamofòbia va estar en el seu moment concebut com una política de prevenció d'extremismes violents o política des de cap sentit «securitari». I crec que és important tenir aquesta perspectiva des d'aquesta comissió, perquè, en tot cas, el nostre planteja-

ment fins i tot aniria just al revés: la lluita contra la islamofòbia no és una manera de prevenir extremismes violents, sinó, de fet, els extremismes violents entesos com a aquells de construcció de l'alteritat i d'intolerància a aquell que es percep com a diferent i, per tant, situats en perspectives intolerants d'extrema dreta i xenòfobes són les que generen islamofòbia. I, per tant, diríem, la mirada és completament a l'inrevés.

I, abans de passar-li la paraula al Mustapha, també fer un apunt sobre, malgrat molt conscientment no ser una política que està situada des del punt de vista de prevenció d'extremismes violents, ni tampoc des del punt de vista «securitari», sí que un apunt sobre els temes d'integració i inclusió, que em sembla que per poder aprofitar, ja que hem tingut una compareixença abans i t'hem pogut escoltar, a les polítiques des de la concepció del Pla municipal contra la islamofòbia, que entra dintre de les polítiques d'interculturalitat, també, l'objectiu de construcció de sentiment de pertinença és un dels més importants, i el sentiment de pertinença, i ho dic perquè això també efectivament es parlava molt, sobre el punt d'integració o no de les persones, és sempre un carrer de doble direcció, i el sentiment de pertinença..., no se li posa la responsabilitat només a una part, diríem, a aquell que suposadament s'ha d'integrar i ha de sentir-se que pertany, sinó també en l'altra part, i en la part de societat majoritària que efectivament ha d'entendre que tots, com bé deia el compareixent anterior, som ciutadans de Catalunya.

I, per tant, en aquest punt del sentiment de pertinença és on trobem un dels punts forts del pla. I li deixaré la paraula al Mustapha, que us done uns apunts sobre què ha significat aquest pla en concret.

Compareixença de Mustapha Aoulad Sellam, responsable del Pla municipal de lluita contra la islamofòbia de l'Ajuntament de Barcelona

357-00146/12

El responsable del Pla municipal de lluita contra la islamofòbia de l'Ajuntament de Barcelona (Mustapha Aoulad Sellam)

Bona tarda. Primer de tot, gràcies per convidar-nos a aquesta comissió. Començaré la meva intervenció fent una connexió amb el que deia l'Aida en relació amb el pla, i concretament amb la seva elaboració, per deixar també clara la idea que quan parlem de les persones musulmanes o la població musulmana, sobretot a l'hora de sentir la seva veu o de mesurar una mica el pols de les seves inquietuds, en relació amb això, a aquestes discriminacions, nosaltres, quan vam elaborar aquest pla, vam comptar amb diversos grups de discussió no? Entre ells, grup de discussió d'entitats que treballen el tema de drets humans i la no discriminació, però especialment vam comptar i vam voler comptar amb diversos grups de població musulmana, en el sentit que vam sentir la veu de persones que són responsables o representants d'entitats, religioses i no religioses, amb joves, grup de joves, i grup de dones, que van ser dos grups de dones que van acceptar participar en aquesta elaboració.

Tot aquest procés ens ha portat a tenir un pla que es distribueix a través de tres grans objectius. Perquè ho sapiguen, les grans preocupacions es van transformar en això: primer, visibilització de la islamofòbia com una forma de discriminació i vulneració de drets, com hi insistia l'Aida. Per tant, aquest és el primer gran objectiu, que també es transformava o s'articulava en diferents objectius específics que, al seu torn, es desplegaven en mesures. Per tant, el pla està format per objectius grans, tres, després una bateria d'objectius específics i després unes quantes mesures per poder aconseguir aquests objectius. (*Aida Guillén Lanzarote diu: «I amb un pressupost al darrere.»*) Evidentment, això és el punt final.

Llavors, el segon objectiu gran seria contrarestar la generalització de la imatge negativa sobre l'islam i les persones musulmanes a la ciutat, no?, i, en general, diver-

sitat religiosa a la ciutat. I l'últim seria reforçar els mecanismes de garantia contra les discriminacions islamòfobes.

No crec que sigui l'espai ni el moment per citar tots els objectius específics ni les mesures, però m'agradaria destacar-ne alguns. Per exemple, en el cas de l'objectiu gran, l'objectiu general primer, un objectiu específic seria sensibilitzar i informar la ciutadania en general sobre les diverses manifestacions de la islamofòbia i el seu impacte, perquè també creiem des del pla i des de l'ajuntament sempre ho han tingut clar, que la islamofòbia no només afecta els musulmans i les musulmanes, sinó que afecta tota la població i la ciutadania, en tant que un element que perjudica la convivència i obstaculitza la construcció de la cohesió social a la ciutat.

En tant que objectiu segon gran, hi ha sis objectius específics. Només en citaré un, també, que seria, per exemple, promoure la presència de la diversitat cultural i religiosa de la ciutat, especialment als mitjans de comunicació de titularitat municipal. Això per nosaltres, i també ho deia l'Aida, és important, perquè els mitjans de comunicació són motor de diverses coses, entre altres de generar islamofòbia o, a vegades, donar-li la cobertura, però també poden ser motor de la lluita, i en aquest sentit seria essencial tenir presents els mitjans de comunicació, sobretot els públics.

I, finalment, a l'objectiu general tres, que és reforçar els mecanismes de garantia, en citaré un, que és per a nosaltres essencial. Seria l'impuls i l'ús de litigis estratègics com a eina de protecció i garantia contra les discriminacions islamòfobes. I, en aquest sentit, tots recordeu, i totes, el cas de la dona que va ser agredida, a finals d'agost del 2016, una dona embarassada. En aquest cas, l'ajuntament es va presentar com a acusació popular.

Llavors, per aconseguir aquests objectius s'han fet moltes coses, diverses coses. En citarem algunes, en tots els sentits: en sentit de sensibilització, de formació, informació, acompanyament, en el sentit també de voler apoderar les persones musulmanes de la ciutat, sobretot les dones i els joves. Destacarem tres o quatre coses que s'han fet que creiem que són uns bons resultats de l'acció del pla.

Aquí una d'elles és, per exemple, aquest llibre, del pla en lectura fàcil, que s'ha fet en set idiomes: català, castellà, àrab, urdú, francès, anglès i amazic, els idiomes que més es parlen a Catalunya.

També, dins d'aquest àmbit, la celebració del 12-D, 12 de desembre, que és el Dia Internacional de Lluita contra la Islamofòbia. Aquest any serà el tercer que l'ajuntament s'implica directament per celebrar-ho. Es va fer el 2016, a través d'un acte obert a tothom, i el 2017, al saló de plens, convidant... Saló de Cent, perdó, convidant cinc joves musulmans de la ciutat per parlar de les seves vivències i la seva vida quotidiana i la seva lluita per poder superar els obstacles que es troben.

En segon lloc, s'han fet formacions al funcionariat de l'ajuntament i les persones també que hi col·laboren, amb unes formacions que arribaven a gairebé 1.500 persones formades, en temes d'islamofòbia, no-discriminació i temes similars. També una campanya sobre el menú *halal* als menjadors, i aquí teniu el díptic que es va també fer en col·laboració amb l'IMEB, amb l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona.

I, finalment, citaria dues coses en relació amb el tercer objectiu gran, que seria aquests litigis estratègics –l'exemple l'hem tingut en aquest cas de la dona embarassada–, i també l'impuls i el reforç de la OND, l'Oficina per la No Discriminació, i aquí també us hem portat una mica la informació sobre aquesta oficina, que, de manera estratègica, el pla està situat sota el seu, diríem, paraigua, perquè creiem que és una qüestió de drets i no purament tema religiós.

Aquí acabo i, si voleu, parlem de detalls en les intervencions.

Gràcies.

La directora de Serveis de Dret de Ciutadania i Diversitat de l'Ajuntament de Barcelona

Vam fer arribar... Només un apunt. Vam fer arribar tant el document gran del pla com l'informe de seguiment, que m'imagino que us han fet circular.

El president

Perfecte, molt bé, moltes gràcies. Els documents s'han fet arribar a tots els membres de comissió i, per tant, en disposen. Molt bé. Seria ara el torn, doncs, dels grups parlamentaris. Un temps de cinc minuts, aproximadament, per poder comentar o fer preguntes o fer comentaris al voltant de l'exposat i després tindran una altra seqüència de rèplica els compareixents.

El primer grup és el Grup de Ciutadans, el senyor Alonso.

Matías Alonso Ruiz

Moltes gràcies, president. Bé, primer de tot agrair els compareixents, el senyor Domingo, la senyora Guillén i el senyor Aoulad la seva participació en la comissió i la informació que han pogut compartir amb els membres d'aquesta comissió, en aquesta compareixença.

Jo la veritat és que crec que tot el que ens han explicat té molt a veure també amb poder conèixer millor la situació d'un col·lectiu de migrants que estan absolutament integrats en la nostra societat, des d'un punt de vista que és una migració continuada al llarg de moltíssim temps i que són, a més a més, els majoritaris a tot Espanya i també, lògicament, en la nostra comunitat autònoma.

Dir-los que els representants de l'Ajuntament de Barcelona no sé si estan també treballant, en aquest àmbit, amb altres ajuntaments, no només de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, sinó d'altres llocs de Catalunya, on hi ha una situació no sé si similar o, fins i tot, potser, en alguns aspectes, pitjor que la que es pot viure a l'àrea metropolitana, perquè hi poden haver menys oportunitats. Perquè el que més m'ha cridat de l'exposició del senyor Domingo és aquest fet que l'impacte de l'atur en una comunitat migrant que és la més gran amb diferència, pràcticament, en percentatge, podem dir que triplica l'impacte d'altres col·lectius de migrants, no? I, bé és cert, ens ha explicat que hi va haver un moment en què la crisi econòmica va fer que s'actives un nombre important de dones dins d'aquest col·lectiu, que cercaven feina i que no la trobaven i, per tant, incrementaven aquest nombre. Però la meua pregunta és si pensa que és només per aquest impacte o hi ha alguna altra causa que no quedi reflectida en la fredor que tenen les dades, però que, en tot cas, tenen molt a veure, potser, amb les relacions humanes i amb la forma de mirar, per part, potser, dels empresaris o de les empreses, no ho sé; que m'expliqui, a veïam, quina pot ser la causa que no acabem de veure amb la fredor de les dades.

I, per la meua part, res més.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies.

El torn del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, la senyora Saloua.

Saloua Laouaji Faridi

Hola. Bona tarda. Gràcies per les intervencions fetes, tant del senyor Andreu com del Mustapha i de la Aida. Amb relació al que va explicar el senyor Andreu, i només faig una petita reflexió, sí que és important i s'agraeix, diguem-ne, que ens fa l'exposició sobre el tema de la immigració en general i, específicament, lligada al context de la comunitat marroquina. L'única cosa que em preocupa, d'entrada, en el marc del que és la comissió, perquè no deixa de ser que això està lligat a una investigació sobre el tema de l'atemptat i, llavors, moltes vegades, la preocupació que fas és que, si estem parlant de la comunitat en general, és com si vol dir que la comunitat està qüestionada per l'atemptat, pel fet que l'han fet dues persones

que estan... és com si, per dir, dono un exemple una mica peculiar, si alguns homes han assassinat algunes dones pel maltractament, llavors, estarem analitzant tota la comunitat espanyola o catalana des d'aquesta perspectiva, perquè ho fan els homes i aquest home és espanyol o català. M'enteneu? Em preocupa la perspectiva per on han agafat les coses i no si estem sensibilitzant o estem, al mateix temps, estigmatitzant, perquè, normalment, la raó de l'atemptat, encara que estem parlant del tema de l'edat, del gènere, de les generacions, de l'estatus social i tot això, però el terrorista, el captador... quan dic «el terrorista» no és la persona tant qui fa l'acció com la persona que està utilitzant els joves o qualsevol persona com a instrument, diguem-ne. Només el terrorista sap per què ho fa.

Jo penso que el focus ha d'anar sobre, diguem-ne... Això passa el mateix com el tema de tràfic de droga, ens preocupa els que trepitgen més el carrer que les màfies, les grans màfies que estan mobilitzant el tema i, potser, no estan lligades al nostre territori i a la nostra convivència. I, allí, diguem-ne, penso que hem de fer una reflexió més aprofundida al voltant d'això i no sé què pensaria el senyor Andreu.

Pel tema del Pla d'islamofòbia, agraeixo la iniciativa i tal i, a més, jo en formava part i participo del tema. L'única cosa, aprofito per fer-los aquesta petita reflexió sobre el tema que, quan parlem de la islamofòbia, estem parlant de racisme.

I ja sabeu que el tema de racisme és un tema molt qüestionat i és un tema també tabú, perquè, quan la societat se sent qüestionada sobre les seves mirades, la seva manera de funcionar i, moltes vegades, les coses no acaben de ser treballades i acceptades dintre d'un marc pedagògic des d'aquesta perspectiva, perquè parlem de racisme o només parlem d'actitud, d'algunes actituds racistes que podran lligades a coneixement, a prejudicis, a estereotip, rumorologia, diguem-ne, tot aquest bagatge que, moltes vegades, es confon si estem atacant el conjunt o només alguns moments puntuals i actituds puntuals que tothom i totes les persones podran tenir-les de qualsevol lloc, diguem-ne, no és tant una característica local com podrà ser qualsevol altra.

I, vostès, des d'aquesta perspectiva, si us ha tocat, en treballar el tema, de donar, diguem-ne, respostes en aquest nivell, especialment que, quan parlem d'aquest tema, jo un dels comentaris que he escoltat fa referència al tema de la victimització, que moltes persones no acaben d'entendre el fenomen o la característica de la islamofòbia i ho lliguen que la gent, si està en una situació de victimització, és que és raó.

I l'altra cosa que comparteixo també amb el company fa referència al tema de l'ampliació del pla, perquè ja sabeu que el gruix del tema i de la concentració de la immigració i la immigració lligada a unes característiques especials està al voltant del cinturó o a tot l'espai de Catalunya i, per això, jo recordo que, en alguna reunió, vaig esmenar aquest tema, que estaria bé que el pla, diguem-ne, s'estén i treballa a diferents nivells des de tot el territori de Catalunya i només es queda des de la perspectiva de Barcelona, sí, que és la pionera, però el tema queda sempre coix perquè no hi ha aquesta perspectiva global de treball.

I gràcies per la vostra feina.

El president

Molt bé.

El Grup Parlamentari Republicà, la senyora Fornells.

Montserrat Fornells i Solé

Sí. Moltes gràcies, president. Primer de tot, agrair als compareixents d'avui, el senyor Domingo, el senyor Aoulad i la senyora Guillén, que ens hagin fet arribar les seves intervencions i les seves aportacions en aquesta comissió. Per part del nostre grup, ens dividirem la nostra intervenció; la meua se centrarà més amb el senyor Domingo i la meua companya Najat se centrarà més en la senyora Guillén i el senyor Aoulad.

Pel que fa al senyor Domingo, dir-li que, bé, les dades que ens ha traslladat són dades que, realment, amb algunes estadístiques preocupants, ens preocupen bastant les dades d'atur, no?, que sigui tan pronunciat en la població marroquina, que, després de la crisi, arribés a un 64 per cent i, actualment, estigui al voltant del 40 per cent, si no recordo malament la data que ha donat; per tant, és un atur molt elevat i això és preocupant que la població marroquina tingui aquest atur tan elevat, no?

També la precarietat dins les llars, que ha esmentat, no?, on, actualment, hi ha un 22 per cent de les llars on visqui població marroquina on no hi ha cap ingrés o estan a l'atur. Per tant, també són dades preocupants.

I, en aquest sentit, li voldríem preguntar si ha pogut esbrinar, des del Centre d'Estudis Demogràfics, quin és el motiu d'aquest alt nivell d'atur, si és per la manca de formació, si és per la zona de residència de la població marroquina, de les zones on viuen.

Pel que fa al tema del rendiment escolar, també ens ha preocupat la dada que ens ha facilitat, que un 22 per cent de la població marroquina no hagi assolit el nivell de l'ESO. Vostè ens ho ha plantejat dividit en si és primera generació, arribats als sis anys, o segona generació, que, aquí, les dades van millorant, en funció de si són segona generació o si són la primera generació, però ens preocupa que hi hagi aquest alt nivell de no assolir l'ESO en la població marroquina.

I, per això, li voldríem preguntar sobre el fracàs escolar o sobre el rendiment escolar, a què es deu? Si és a manca de recursos d'acollida, si és el desconeixement dels pares del model educatiu, si també és un factor de zones de residència, aquest fracàs o aquest rendiment tan baix pel que fa a la població marroquina.

Pel que he comentat del tema de la dispersió al territori de la població marroquina, és evident, tots som coneixedors que la població està repartida arreu del territori. M'ha sorprès la dada que ha donat, que només hi hagin 9 municipis de 947 on no hi hagi cap persona d'origen marroquí, és una xifra que em pensava que hi hagués tan pocs municipis.

I, per acabar, en aquest sentit, li voldria preguntar sobre un estudi que vostè n'és un dels signants, que va presentar fa un any, que és sobre: «La evolución y pautas geográficas de la segregación residencial de los marroquíes en España», on destaquen, en aquest estudi, que la població marroquina s'ha multiplicat per set en els últims quinze anys i, com a punt negatiu, en aquest estudi, a nivell de conclusions, diu que l'indicador de segregació no aconsegueix disminuir de forma contundent, només un 0,04 punts i que la interacció amb els espanyols en les àrees residencials cada cop és menor. I és evident també, marca l'estudi aquest que la segregació varia en funció de la mida del municipi, sent més gran en municipis més grans i menor en municipis més petits.

I les preguntes que li voldríem plantejar és per què creu que la segregació no aconsegueix disminuir amb més contundència? I també a què es deu aquesta manca de cohesió, interacció?

I, per part meua, ja està. Li passaré la paraula a la meua companya. Demano disculpes si he de marxar abans d'escoltar les seves respostes, perquè soc membre d'una altra comissió, també hi ha una compareixença i també l'he de portar jo. Per tant, si no soc aquí, ja ho recuperaré i la meua companya també ja m'ho explicarà.

I moltes gràcies als tres per la vostra compareixença.

Najat Driouech Ben Moussa

Gràcies, president. Bé, bona tarda. Gràcies als tres compareixents. Tal com ha explicat la meua companya, ella s'ha dirigit al senyor Domingo. Jo intentaré ser breu, per no superar el temps, però jo voldria començar, coincidint amb el senyor Mustapha Aoulad, llegint una de les diverses entrevistes que vostè va donar, en una començava dient que l'islam ja forma part de Catalunya i ho hem de començar a acceptar i parlar, motiu pel qual entenc que l'Ajuntament de Barcelona hagi tingut

la iniciativa d'elaborar un pla, diguem-ne, contra la islamofòbia o contra la discriminació de tot el que tingui relació amb l'islam.

Bé, és una iniciativa, considero, molt valenta, una iniciativa, a part de ser valenta, assumeix que, realment, la diversitat religiosa existeix a Barcelona i que, malauradament, hi ha un rebuig a l'islam, motiu pel qual vostès, doncs, inicien aquesta tasca de fer un pla.

Dit això, també és important que a partir d'aquest pla, surti un dia internacional contra la islamofòbia, el dia 12 de desembre, que espero poder assistir-hi, no?

Dit això, voldria dir que, més enllà del pla, a mi, doncs, m'agradaria una mica saber si s'ha pogut fer o s'ha fet una avaluació, diguem-ne, de quin ha estat l'impacte o el resultat sobre la ciutadania en general del pla. I, quan vull dir l'impacte, doncs, voldria saber tant si és impacte en positiu com en negatiu, com possibles propostes, no?, que hàgiu detectat que s'hagin de modificar, eliminar o millorar, no?

Per una altra part, tal com heu explicat, és una iniciativa municipal, és una aposta de l'ajuntament cap a, diguem-ne, tractar el tema de la islamofòbia i dedicar-li els recursos necessaris, entenc jo, per poder donar aquesta resposta, no?

Però m'agradaria molt perquè al llarg de les diferents compareixences que han anat passant per aquí, els diferents experts, d'alguna manera han anat coincidint molt en punts molt específics, no?, i un era el punt de formació, no?

I jo voldria saber, o voldria saber el vostre punt de vista, és: on podríem aplicar o formar en l'aspecte de la islamofòbia, més enllà del que és l'ajuntament, que entenc que això ja es fa? On podríem incidir, a través, diguem-ne, de formació basada en la islamofòbia per poder, doncs, anar desmitificant els mites, sensibilitzant, etcètera?

Per la meua part, tornar a dir-vos gràcies, i esperem que...

El president

Moltes gràcies. Pel Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, senyor Espadaler.

Ramon Espadaler i Parcerisas

Sí; moltes gràcies. Igualment, com ha fet algun altre grup, també partirem el torn. Nosaltres farem, la primera part, les preguntes del senyor Domingo, i el meu company, Carles Castillo, ho farà al senyor Dolate i a la senyora Guillén, amb el benentès que agraïm d'entrada tota la informació que se'ns ha subministrat per part dels tres compareixents, no?

Respecte a aquesta primera part, jo tindria algunes qüestions, en primer lloc, metodològiques, per acabar de precisar i d'entendre, i alguna sollicitud d'informació.

La primera seria si –de fet vostè hi ha fet referència– en el quadre, quan estàvem parlant del percentatge de població immigrada per atur i lloc de naixement a Catalunya, ha fet un matís que em sembla molt rellevant, molt important, és si aquest quadre el féssim diferenciat per gènere, per sexes, ens donaria una imatge bastant diferent. Si d'alguna manera ens el poguéu fer arribar, ho dic perquè la comissió en pugui disposar, perquè em sembla que és una variable rellevant, com vostè d'entrada ha dit.

Després una pregunta, perquè no sé què aporta de valor afegit metodològicament, o quina és la raó per la qual en lloc de municipis, vostè..., hi ha un quadre que el presenten amb unitats censals. Ho dic perquè és que no soc capaç d'entendre quina informació diferent ens aporta, és simplement per poder entendre millor la informació que se'ns ha donat, no?

I respecte ja al contingut de la intervenció, jo crec que hi ha una gràfica, per mi és la més reveladora de totes... –em sumo a les preguntes que s'han fet amb relació a l'atur abans–, però hi afegiria sobretot que és el quadre amb relació a l'ESO, als estudis, perquè crec que hi han algunes qüestions raonablement positives, malgrat que el quadre no és per tirar coets, en absolut, però em crida l'atenció, o, com a mínim, aviam si pot validar el que jo crec que són algunes tendències.

Quan es mira l'evolució en el cas de la població marroquina escolaritzada entre la primera generació i la segona generació, home, l'evolució –suposo, pregunto–, perquè la data d'escolarització és més primerenca, com a primer factor, però també per la durada i el temps que portaven aquí, la reducció és gairebé la meitat de fracàs escolar en aquesta etapa.

Pregunto: si aconseguíssim... –repte que està subjacent, en gairebé tots els debats parlamentaris també ho serà, suposo, en el pressupostari– avançar en el 0,3, això encara milloraria més? Hem de suposar que això seria així? Perquè si mirem la dada precisa de fracàs en segona generació és només –i a aquest «només» s'hi han de posar totes les cometes que s'escaigui– un punt superior a la mitjana de Catalunya. Per tant, l'evolució, la tendència, si ho comparem –entenc que és així, eh?– si comparem la tendència de segona generació de marroquins amb el total –la primera de les columnes– a Catalunya, estaríem entre un 14 i un 15 per cent. Per tant, la clau dedueixo que és: com més primerenca sigui l'educació, millor. Per tant, hem de tendir cap aquí, no? Això suposo que seria així.

I relacionat també amb aquesta pregunta: sorprèn encara les més elevades cotes, diguéssim, de fracàs en altres col·lectius –hondurenys, gambians–, que suposo que es deu explicar perquè en molts d'aquests casos estem parlant de primeres generacions. És així? O això seria... Explicaríem, en part, exceptuant el cas dels romanesos, que estaria en un paràmetre molt semblant que el conjunt de la mitjana, la resta estan molt o moltíssim per sobre, no?

Si ens poguéssim aclarir aquests aspectes.

I després tenia una darrera pregunta. Sí, sobre un altre dels gràfics que ens ha donat, a mi també m'ha sorprès la xifra aquesta que únicament hi ha nou municipis arreu de Catalunya en els que no hi hagi cap presència de marroquins. Si, als ulls d'un demògraf, és positiu o és negatiu. Jo entendria que com més dispersió hi hagi, més positiu ha de ser, perquè més capacitat d'integració hi hauria d'haver. Però si ho pot confirmar des d'una perspectiva també demogràfica, no?, que la dispersió juga més, hauria de jugar... o objectivament no hauria de ser una xacra en detriment de la integració sinó un fet positiu.

Carles Castillo Rosique

Bona tarda. Molt ràpidament. En primer lloc, demanar disculpes perquè no he pogut escoltar el senyor Domingo, i me l'he perdut. Simplement, un comentari volia fer-los.

Comentaven vostès que el pla no té un plantejament policial o «securitari»; hi estic d'acord, però sí que té un plantejament de prevenció, i és que sempre m'agrada deixar molt clar, no?, que hem d'intentar tirar contra els objectius dels terroristes, no?, en aquest cas. I jo crec que la islamofòbia, el que fan vostès en contra..., de lluita contra la islamofòbia, també té un sentit de prevenció encara que sigui indirecte, no?, i que no us acabi d'agradar, i jo crec que és positiu, això, no? Perquè penso que als terroristes, precisament, el que els agrada és que hi hagi islamofòbia, perquè això amb ells..., funcionen millor, és a dir, aconseguen fer que ens barallem, diguem-ne, la societat.

Això com a comentari. Simplement algunes preguntes concretes, no? Ja ho ha comentat la companya Najat, però jo volia preguntar també si hi ha coses que són exportables a altres àmbits, del que feu al pla municipal. Jo entenc que sí, però voldria la vostra opinió.

I després si teniu connexió amb altres estaments o administracions que fan o lluita contra la islamofòbia, o es dediquen..., contra el racisme, més en general, o similar. És a dir, si hi ha alguna coordinació amb altres administracions o estaments que es dediquen al mateix, si ens enriqueim mútuament, si això existeix, aquestes connexions.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies. És el torn del Grup Parlamentari Catalunya en Comú Podem, senyora Elisenda.

Elisenda Alamany Gutiérrez

Sí; gràcies, en nom del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem, també per la vostra assistència i la vostra experiència, que compartiu avui.

En primer lloc, una mica comentant també el que deien els companys també del Partit Socialista i també la Najat, d'Esquerra Republicana, una mica el fet de la dada, no? Que comentava en primer lloc el senyor Andreu Domingo sobre el fet que només nou municipis no tinguin, no hi hagi població en aquest cas població marroquina, no? Però és que ja fa gairebé deu anys que es diu que la llengua amazic, no?, és la tercera més parlada a Catalunya, després del català i del castellà.

Vull dir que segurament moltes de les coses que comentem aquí en aquesta comissió parteixen de la premissa que existeix una Catalunya i l'altra és l'imaginari d'una Catalunya, no? Només cal mirar com són els parlamentaris, gairebé tots blancs o blanques, no? I en aquesta legislatura, doncs, amb poques excepcions. I això explica on som, no? Perquè si nosaltres som representants públics i no existeix aquesta diversitat que existeix a la societat està claríssim que alguna cosa fem malament.

Sí que m'agradaria comentar, o preguntar en el cas del senyor Andreu Domingo, en primer lloc, explica molt bé la primera generació i la segona generació, el senyor Espadaler feia referència a com baixava l'estadística en aquest cas del 30 per cent pel que feia al rendiment escolar al 15 per cent, però, en canvi la tercera generació el descens no és tan acusat, no? Quines podrien ser les causes pel fet que de la primera generació a la segona sí que hi ha un salt qualitatiu, pel que fa al rendiment escolar, i, en canvi la tercera generació aquest salt no és tan evident.

Si podem saber també quin és el moment del trencament, no? Entre el que diem, la població immigrada i la població que ha nascut a l'Estat. Quin és el moment de trencament per saber on caldria també abocar els recursos? Si es tracta en el moment de l'adquisició de la llengua, del català o del castellà, qualsevol de les dues, o si es troben altres elements que potser tenen a veure amb la conformació de la identitat i, per tant, en etapa de la secundària, no? Si hi ha dades sobre quin és el pic, no?, el moment de trencament entre el que podria ser la població immigrada i la població que ha nascut aquí a Catalunya, no? Si podem detectar potser on se'n va l'estadística potser també podem saber on podem abocar-hi més recursos.

Pel que fa a la senyora Aida Guillén i també al senyor Mustapha Aoulad –si m'equivoco em corregeixen–, el pla de l'ajuntament parteix de tres experts del Safi, –si m'equivoco em corregeixen– que van fer una recerca sobre la problemàtica de la pràctica religiosa de la comunitat musulmana a Barcelona i això va servir una mica com a punt de partida al pla –si m'equivoco m'ho diuen. Però em sobta molt una frase que diu en una entrevista el senyor Aoulad que diu: «La situació no ha canviat des dels anys noranta.» Si vostè segueix pensant que la situació no ha canviat des dels anys noranta? I, si aquest pla ha contribuït a canviar alguna cosa en aquests temps? I, sobretot si després dels atemptats vostès fan una valoració que la xarxa que va poder crear aquest pla va contribuir a parar, doncs, la islamofòbia en el cas de la ciutat de Barcelona i a estendre-ho més enllà, no?

Algunes de les coses que he anat llegint deien que a Catalunya hi ha un problema, feien més referència a Barcelona, diu «falta un lideratge de la comunitat musulmana, falta voluntat política de la Generalitat i de l'Estat, i sobretot de la societat civil.» Si creuen que ara tenim un problema amb la ultradreta, que alimenta moltes vegades, com el cas de l'oratori al carrer Japó, on al principi comencen a ser uns veïns que es queixen i després apareixen grups organitzats que fan que el cas, doncs, se'n vagi més enllà d'un marc que potser es podria haver solucionat d'una altra manera, no?

I una mica, doncs, com que en alguns casos ens diu «falta la voluntat política de la Generalitat», si volen fer una carta als Reis (*l'oradora riu*) i nosaltres la recollim. Gràcies.

El president

Moltes gràcies. Doncs és el torn de resposta per part dels compareixents. Teniu deu, quinze minuts per poder donar resposta al que ha sortit en les intervencions. Si voleu començar amb el mateix ordre o si voleu canviar, com vulgueu. Senyor Domingo.

El sotsdirector del Centre d'Estudis Demogràfics

Doncs, molt bé. Aniré una mica per ordre, després ja veurem que algunes de les coses ja les vaig contestant a mesura que... Bé, el senyor Alonso, efectivament, té raó. És a dir, hi ha la confluència en l'atur dels homes en el sector on treballaven amb la crisi –estaven en la construcció– o en sectors que van ser els més colpejats i van ser expulsats del mercat de treball. Però això els hi va passar als homes llatinoamericans també estaven concentrats allà.

La gran diferència és que les dones llatinoamericanes havien estat les pioneres i elles treballaven encara més que els homes, en percentatge, l'atur era menys elevat. Això va fer, que si després ho tradueixes en l'impacte sobre les llars, en els llatinoamericans uns compensen a l'altre, l'activitat femenina a la masculina i en canvi en els marroquins el que fa és sumar l'atur dels homes i un atur d'addicció de les dones. Això ho fa molt preocupant.

Dit això, és veritat, com vostè apuntava, de que hi ha un tema de prejudici i d'apreciació negativa. La població marroquina, en totes les enquestes d'opinió que s'estan fent a Espanya des dels anys noranta, és la que, sistemàticament, surt pitjor puntuada només per sota de la població gitana, que no és immigrada, eh? I això efectivament es tradueix, bé, en discriminació, en el no accés al mercat del treball però també en la residència, etcètera, no?

La senyora Saloua, a veure, si jo he intentat –jo ja he dit que no era un especialista sobre el tema. Si he agafat el context de la població marroquina no era amb l'ànim d'estigmatitzar ni molt menys aquesta població sinó d'entendre la situació en la que es movien els joves. I en què podia explicar, o el que jo crec és aquesta creixent frustració entre uns joves que precisament perquè es creuen la meritocràcia i perquè es creuen del país, i són del país, es senten més frustrats. Només volia explicar... A vegades, vull dir, sobretot no vull ofendre ningú, però la por a no estigmatitzar no ens hauria de privar d'analitzar, eh? Jo hi sóc per exposar, després les decisions les prendran vostès.

La senyora Fornells, ja ho dic, *mea culpa*, els nou municipis són de població estrangera, no marroquina. Se m'ha escapat. (*L'orador riu.*) Ho sento, perquè això després s'ha anat acumulant, i tenen raó, no? El de la marroquina, no he fet el càlcul.

El que sí jo..., tornant al tema escolar, que això s'ha repetit després en altres intervencions i crec que és important deixar-ho clar. A veure, el que nosaltres trobem és que hi ha una primera pertorbació que és la de la pròpia migració. És a dir, l'arribada tardana, o la discontinuïtat, que és el que nosaltres vam poder analitzar, té uns efectes molt negatius sobre el rendiment escolar. Per això, el que nosaltres anomenem «primera generació» i «generació 1,75», és a dir, els que van néixer, els que són migrants de veritat, els que van néixer al Marroc i arriben més grans de set anys o menys grans de set anys, doncs, tenen pitjors resultats que els que ja han nascut al país i han entrat directament. És veritat que, a més, millora en els que ja van entrar amb sis anys, o menors.

També hi ha un altre efecte que no m'ha donat temps a comentar, que és que jo he fet, només hem pogut fer l'anàlisi de les dades del curs 15-16. Això va ser una explotació especial que vam demanar a l'Idescat amb un conveni amb el Departament

ment d'Ensenyament, i encara que sembli una tonteria, és molt difícil obtenir aquestes dades. Bé.

Què passa en aquest curs? Passa que també nosaltres estem recollint l'impacte de la crisi, i l'impacte de la crisi és important en la discontinuïtat. Què vol dir? Que a vegades tenim... Nosaltres, amb la discontinuïtat, sabem que van entrar en el sistema català d'ensenyament, en un moment determinat van desaparèixer i després van tornar a entrar, i que això té efectes negatius en els resultats. Això era una cosa que amb la crisi econòmica podia succeir amb certa freqüència, també en la població marroquina. És a dir, el fet d'haver de marxar i endur-se els nens, o enviar els nens al lloc d'origen perquè, aquí, precisament, la situació era molt dolenta, i després, més endavant, que el mateix nen, o que hi hagués un moment de retorn del retorn, per dir-ho d'alguna manera, i això també, sense que nosaltres ho puguem discriminar, tindria un efecte.

Quant als indicadors de segregació. L'article que ha esmentat la senyora Fornells, és un article que parla de tot Espanya. I, de totes maneres, el que nosaltres veiem en aquest article és que... A veure, precisament, per la dispersió que també és comuna a tot el territori espanyol, doncs, l'efecte de la segregació és baix-mitjà, és moderat, no és un gran efecte. El que sí que es podia esperar és que amb l'evolució del temps, aquesta segregació, encara que ja era baixa i mitjana, degut que seguia creixent la població d'origen marroquí, perquè han seguit els fluxos, fins i tot pogués minvar. I això no s'ha donat.

De tota manera, a mi, coma demògraf, no em preocupa tant això. És a dir, com que el nivell estic dient que no és tan exagerat, el que sí que em preocupa és una cosa que nosaltres no podem mesurar estadísticament, o no hem pogut mesurar fins ara, perquè no tenim elements, que és el que nosaltres anomenem l'«encapsulament relacional». És a dir, tu pots estar vivint més o menys segregat, però pots tindre o pots no tindre relació amb el teu veí. Aquest és el problema. I el que hauríem de veure és fins... I sobretot ens preocupa l'encapsulament relacional, això que anomenem, perquè en processos de radicalització té importància, també. Però ja us dic que, per desgràcia, això no ho podem treballar.

Al senyor Espadaler. Sí, us faré arribar... Ho tinc fet, però no ho he posat aquí per no allargar l'assumpte, i es veu també clarament.

La secció censal. A veure, la secció censal és la unitat estadística més petita. Aleshores, tu pots tindre un municipi on la concentració sigui d'un 10, d'un 5%, però en canvi en una única secció censal estigui concentrada tota la població estrangera, ja no dic marroquina. I aleshores, aquesta..., fins i tot aquesta..., si no comparteixes el territori en aquesta secció censal amb autòctons, podria ser que arribés al 50, 60, 70%.

L'anàlisi que jo us he fet era un per veure efectivament on hi havien focus on la concentració era més alta, però també per veure que, si us fixeu, bé, ho veureu en el material, la majoria de municipis, que eren aquelles taques taronges, es movien entre el 25 i el 30%. És a dir, és un percentatge important. Ja he dit que podia estar subestimat, però tampoc no són els percentatges que estem acostumats en altres ciutats europees.

Quant a la millora de l'evolució, a veure. Jo comparteixo a mitges l'optimisme, jo soc així, perquè a mi, clar, jo el que crec que s'ha de comparar és la segona generació amb els autòctons, no els totals. Per què? Perquè si ja han nascut aquí i entren des de petits a l'escola, la distància que hi ha entre aquells que són fills d'espanyols i aquells que són fills, en aquest cas, de marroquins és una traducció de la desigualtat. Això és el que hem d'acabar. És a dir, això és el que hauria de desaparèixer.

És veritat que aquí també us podria enviar, i ho faré, la diferència per sexes a què he alludit al principi, i en canvi no l'he posat aquí per no allargar, perquè és molt significativa. És a dir, és que en les noies, gairebé desapareix la diferència amb les

autòctones. Es porten dos punts, o una cosa així. En canvi, en els nois, es manté una diferència que és brutal, i això també explica, jo crec que pot explicar moltes coses.

Hi ha un tema... Bé, hi ha un tema que sí que en voldria parlar, i ja acabo, que és el tema a què es duen aquests mal resultats. Jo he parlat del que he pogut mesurar, no? Però també hi ha una part que jo no he mesurat, que està més treballada en els estudis qualitius sobre el rendiment escolar, cosa que jo no he fet, que parla, sobretot, de les expectatives. No de les expectatives pròpies que té l'alumne sobre ell mateix, la mainada, que solen ser iguals que les dels seus companys, ni les expectatives que tenen les seves famílies –les mares marroquines tenen unes expectatives tan altes com les mares autòctones–, sinó les expectatives que moltes vegades els mestres o la comunitat docent té sobre aquests alumnes, que això també és greu, és a dir, perquè al final això produeix dues coses: que els nens s'adaptin a les expectatives que se'ls projecta a vegades, no només a l'aula, a l'entorn també del barri. També hi ha un altre efecte, que aquí no n'he pogut parlar, que és, efectivament, el que nosaltres anomenem l'efecte barri. És a dir, l'entorn socioeconòmic del barri marca molt també els resultats. Com que part de la població marroquina està concentrada en aquells barris més vulnerables, els seus resultats són pitjors. Això és un efecte socioeconòmic, d'acord?

Jo em sembla que us he contestat gairebé a tot. Ho deixo aquí. Si teniu alguna cosa més...

El president

Molt bé. La senyora Guillén?

La directora de Serveis de Dret de Ciutadania i Diversitat de l'Ajuntament de Barcelona

Moltes gràcies per totes les preguntes. Intentaré contestar almenys a la majoria d'elles.

Comencem pel tema que comentava la senyora Laouaji sobre la valentia a l'hora de posar en marxa un pla com aquest. A mi sí que m'agradaria fer un apunt. De fet, quan vam fer aquesta primera diagnosi amb el grup de recerca de la Universitat de Barcelona, va ser bastant controvertit, de fet. Ens va costar a nivell de l'oposició política dintre de l'Ajuntament de Barcelona i des de determinats àmbits tirar endavant un tema com aquest. Les crítiques eren diferents i venien de diferents àmbits, perquè parcel·lavem amb el tema d'islamofòbia, no és un problema que existeix, el generes quan en parles... Teníem bastant clar que era un tema amb què s'havia de treballar, sobretot perquè existia una demanda molt clara per part de moltes comunitats musulmanes i els indicadors eren clars, i dos anys després ningú no ens qüestiona, i de fet ara sí es diu «ostres, doncs sobre això ja haurien de treballar-hi altres administracions, també», perquè efectivament aquí tenim un àmbit de treball molt clar, però sí que crec que és bo veure que ens ha costat un determinat temps poder tirar endavant aquestes polítiques.

Efectivament, el plantejament que fem és clarament la islamofòbia com una forma de racisme i xenofòbia i com una forma de rebuig a aquell que es considera diferent i a aquell que construeix com una alteritat, i en aquest plantejament del racisme hi ha plantejaments de racisme institucional o sistèmic que són obvis, i com comentava la diputada Alamany, en el moment de la representació de la diversitat doncs és on es veu aquest racisme institucional, també, del qual és, a més, bastant difícil treballar-hi.

I en temes generals, després vaig a preguntes concretes. No defugirem que un pla com aquest, qualsevol pla de lluita contra una discriminació és un pla de prevenció, per suposat. Sí que defugirem que és un pla de prevenció d'un determinat extremisme mal anomenat *gihadisme*. A això m'estava referint, i crec que en això ens hem de fer, i conceptualment ens fem molt fortes, i políticament ens fem molt fortes en això. Si de cas, és un pla de prevenció dels extremismes d'extrema dreta que provoquen de-

lites i agressions respecte de l'alteritat una altra vegada. En aquest cas, parlem d'islamofòbia, però de fet també tenim polítiques en temes d'antigitanisme amb aquest plantejament també. Ho dic perquè sí que es sol..., es tendeix, des de la política pública, jo crec que des d'un punt de vista d'ignorància i potser perquè portem massa poc temps treballant aquests temes, a ajuntar islamofòbia i prevenció de terrorisme, i aquí és on, des de la nostra humilitat i des del nostre espai dintre de l'Administració, creiem que ens equivoquem, i per aquí anàvem.

Si el pla ha contribuït, o en temes d'impacte, avaluació d'impacte, i si el pla ha contribuït a parar d'alguna manera la islamofòbia o ha aconseguit fer algunes coses. Més enllà d'avaluacions amb indicadors, i tècniques i demés, que no estem en aquests moments per fer-ho, perquè encara estem, diríem, implementant el pla, nosaltres creiem que sí, i puc donar alguns exemples concrets. Un molt fàcil, que pot semblar contradictori, però les denúncies per islamofòbia als nostres serveis municipals han augmentat, i per això nosaltres, aquest és un indicador d'impacte d'avaluació positiu, en realitat, perquè no és que n'hi hagin ara més, però sí que hi havia una infradenúncia, amb una... Els processos de coneixement i creació de confiança amb col·lectius i comunitats porten, com acabo de dir, perquè ho he dit, procés un temps, i per tant considerem que en aquest temps hem aconseguit generar uns espais de confiança i de coneixement i d'apropament que han portat que augmentin, en aquest sentit, les denúncies i per tant els casos sobre els quals podem treballar.

Vam aconseguir una instrucció del Consorci d'Educació de Barcelona perquè tingués present la diversitat religiosa en l'oferiment de menys diferenciats a les escoles, ja que també són impacte.

M'agrada que hagi sortit el tema del carrer Japó, perquè jo sí que volia parlar sobre el tema del carrer Japó com un impacte, o com un indicador d'impacte del pla contra la islamofòbia, malgrat que no és el tema d'aquesta comissió i seria molt llarg explicar-ho, però malgrat que ha estat un procés que s'ha allargat molt en el temps i que efectivament ha tingut uns punts de confrontació elevats. La mirada i el tractament que des de la intervenció municipal i treballant plegades amb les entitats tant de barri, de districte com també moviments de defensa drets, crec que ha estat capaç de neutralitzar allò que en el carrer Japó era un germen clarament d'augment d'extrema dreta, i hem aconseguit superar, sense cap autocomplaença, eh, ni molt menys, perquè hem d'estar molt amatents en aquest tema, però en tot cas crec que ho hem pogut superar, i aquí el pla i els serveis que coordino jo mateixa hi han estat de fet molt presents i han estat protagonistes al tema del carrer Japó amb d'altres.

I poso un altre exemple d'impacte: el postatemptat. L'atemptat va ser un dijous. El dilluns següent convocàvem una reunió amb totes les comunitats musulmanes de la ciutat de Barcelona a petició –de fet, moltes d'elles ens van estar trucant durant els dies posteriors–, amb una reunió que jo encara recorde i, de fet, quan preparàvem aquesta compareixença amb el Mustapha en parlàvem molt, amb una reunió, una trobada, que va ser molt emotiva, molt catàrtica també, si voleu, però que no hauria estat possible si, de nou, no haguéssim fet una construcció i un procés de confiança i d'apropament que ens va portar a una clara demanda d'ajuda. Jo crec que el missatge més clar era: «si us plau, ajudeu-nos», per part de determinades comunitats musulmanes, i que ha portat a un treball que, més enllà del pla, hem fet un treball de seguiment en aspectes que s'identificaven des de les diferents comunitats musulmanes com espais de millora, i aquí enllaçaria amb què podem demanar i quina és la carta als Reis.

Una de les demandes més clares i de la qual hem pogut o intentem mirar de fer seguiment té a veure amb el tema dels centres de culta i oratoris/mesquites a Catalunya, i aquest és un tema que depassa també les competències municipals i que entra per fer una mirada a la regulació respecte dels centres de culte i, en concret, sobre si en espais de sòl industrial es poden o no es poden fer o es poden edificar centres de culte, perquè la dignificació dels espais de culte és una de les demandes més clares.

Altra de les demandes, carta als Reis: Ensenyament. Les escoles estan identificades, per part de totes les comunitats musulmanes, com un dels espais on es produeix més discriminació, i aquí el Departament d'Ensenyament té un marge de millora ampli, no només en el tema de diversitat alimentària. Ja us dic que vam aconseguir aquesta instrucció del consorci, però Ensenyament no dona dades sobre quantes escoles estan en aquests moments oferint menú *halal* o no, ni dona dades sobre quantes demandes té i a quantes fa una resposta favorable o no fa una resposta favorable.

Amb Ensenyament també, juntament amb el Departament d'Interior, fa un parell d'anys que s'implementa un protocol que es diu Proderai, de detecció de la radicalització islamista, i que a Barcelona, simplement a través del Consorci d'Educació de Barcelona, i gràcies al treball des del Pla de lluita contra la Islamofòbia, dintre del consorci, vam frenar les formacions que des del nostre punt de vista estigmatitzaven terriblement una part de l'alumnat de la nostra ciutat, en aquest cas, perquè era Barcelona, però això és un àmbit que depassa la ciutat de Barcelona i que entra de ple en les competències de la Generalitat i en les quals nosaltres demanem que es revise i que se li doni una mirada diferent.

Altre aspecte per a carta als Reis. La legislatura passada es va començar una ponència per treballar una llei d'igualtat de tracte i no discriminació, una llei que pretén cobrir un buit a nivell normatiu i que, des del nostre punt de vista, és necessària i que, per tant, demanaríem que es reprengués, tot i que en, aquest aspecte, posar l'alerta que en cap cas aquesta llei hauria de treure-li competències, en matèria sobretot sancionadora, per via administrativa, als ajuntaments que ja estem sancionant per temes de discriminació.

Ho dic perquè en aquell moment aquell projecte de llei ens treia les competències als ajuntaments. Ja ens va treure les competències a l'ajuntament la Llei LGTBI, i va col·locar la capacitat sancionadora únicament en la Generalitat de Catalunya, que, a dia d'ara, després de quatre anys d'implementació de la llei, ha posat zero multes per discriminació LGTBI. Per tant, sí que posaria aquí l'alerta, si a vostès, que han de fer aquesta llei, els correspon, si és que torna a aparèixer, que tinguin molt present aquest aspecte. Perquè la via administrativa en temes de discriminació hauria de ser la via preferent. Molts cops el que passa és que és la via penal la que s'utilitza, perquè és a través del Codi penal on en aquests moments és més fàcil, i justament molts d'aquests aspectes no haurien d'anar en cap cas per la via penal, que sempre ha de ser l'última ràtio, i a través de la via administrativa és on hauríem de moure més coses.

I acabe amb el tema d'altres ajuntaments, altres administracions, què de tot això és transferible o transportable a altres ajuntaments? Amb l'Ajuntament de Ripoll vam signar de fet fa un any un conveni de col·laboració. Arrel d'aquest conveni de col·laboració hem estat fent formacions mútues i visites mútues en aspectes, sobretot, de polítiques de gestió de la diversitat i polítiques interculturals, i, de fet, jo crec que ens ha servit mútuament a totes dues ciutats.

A nivell metropolità, són aspectes que treballem dintre del Grup de Lluita contra la Discriminació de la Diputació de Barcelona, que sí que té un grup que promou aquest tipus de temes. Però amb la Generalitat, realment, diríem que no... La Generalitat en aquests aspectes, bé, almenys des que nosaltres ens dediquem a aquest tema, està absent d'aquest tipus d'immme política i no la veiem per enlloc. Per tant, nosaltres ens dediquem al que podem, diríem, que és on acaba Barcelona com a ciutat, i per descomptat disposades i obertes a treballar amb altres administracions que vullguen de la nostra experiència extreure les bones pràctiques que considerin.

El responsable del Pla municipal de lluita contra la islamofòbia de l'Ajuntament de Barcelona

Bé, intentaré posar la decoració del plat fort que s'ha deixat sobre la taula, ràpidament. Intentaré ser telegràfic, perquè també a mi m'interessa sortir ràpidament.

En primer lloc, possiblement –jo no ho sé, però possiblement–, als terroristes els agrada la islamofòbia, però ens hauria de preocupar l'altra banda que genera la islamofòbia. És a dir, possiblement aquests terroristes l'aprofiten, però el més greu és que es generi i s'estengui per tot el territori.

En segon lloc, m'agradaria assenyalar una cosa que havia de dir al principi, però se m'ha oblidat, i és la coordinació. Efectivament, al pla hi ha una coordinació amb el fiscal especialista en delictes d'odi i discursos d'odi, delictes i discursos d'odi de la província de Barcelona, i hi ha col·laboració, coordinació amb Mossos d'Esquadra, la Taula de Seguretat de Barcelona, i amb la Guàrdia Urbana. Ara bé, coordinació amb altres institucions de moment no s'ha pogut assolir, tot i que puntualment, per exemple, el consorci, per al tema aquest de *halal* i la instrucció, però més a nivell, diríem, bàsic.

En tercer lloc, i relacionat amb això de la coordinació amb altres institucions, però més enfocat de cara a possible extrapolació o exportació d'aquest pla, jo personalment, i possiblement semblaria que estic reivindicant més feina per mi, crec que això, aquest pla, és efectivament absolutament fàcil d'exportar a altres municipis, altres ajuntaments i altres institucions. De fet, jo personalment crec fermament que la Generalitat podria plantejar un pla contra la islamofòbia a nivell de Catalunya, i no només contra la islamofòbia, però contra altres fòbies, contra altres discriminacions, i que ho faci territorialment, perquè moltes vegades hi han coses que estan, funcionen, però perquè siguin més eficaces haurien de ser territorialitzades.

L'exemple més evident per mi és el tema de la Direcció General d'Afers Religiosos. Des de fa molt de temps vaig tenir el plaer de parlar amb un dels directors que van passar, i li vaig verbalitzar això, que per ser més eficaç aquesta feina que està fent la Direcció General d'Afers Religiosos, possiblement hauria de passar per territorialitzar-la, en el sentit que..., no ho sé, per diputacions, per consells comarcals on hi ha més diversitat. No ha de ser una cosa estandarditzada sinó proporcional, no?

I en quart lloc, diria que quan vostès parlaven de la meua entrevista, en la qual deia que les coses no s'han canviat gaire des dels anys noranta, ho puc explicar i exemplificar amb tres coses. Primer, el tema de les mesquites, els oratoris; tema del vel, i tema d'identificacions, entre cometes «perfil ètnic», no? Possiblement, la intensitat de la resposta, o la dinàmica s'ha canviat, però en el fons són les mateixes problemàtiques. N'he citat tres, però en podem citar més. Per tant, insisteixo que no hem canviat gran cosa.

Ara bé, amb relació al pla, jo estic satisfet. M'agradaria dir *molt satisfet*, però estic satisfet de l'impacte i dels resultats. Per què? Perquè fins fa poc, quan parlaves d'islamofòbia, la majoria, un 90 per cent de les persones, siguin musulmanes o no, siguin dones o homes, sigui qui sigui, et miraven amb una cara una mica d'estrany, no? Ara no, ara tothom identifica aquesta paraula, identifica les seves manifestacions, la gent que està interessada i, evidentment, que està dins de l'àmbit, i és conscient que és una problemàtica, un fenomen que s'ha de combatre.

L'exemple és: aquesta celebració del 12-D ja està a tot arreu. Ara pràcticament, diria, totes les entitats que treballen tema de drets i entitats islàmiques també pròpiament estan pensant en fer alguna activitat el 12-D.

Finalment, en relació amb l'impacte també, la reunió aquesta que es va fer postatemptats, la gent va sortir d'allà amb molta expectativa. Volia continuar fent demandes, evidentment, però també es posava a disposició per poder fer el que calgui perquè no hi hagi el mateix que va passar però també que no hi hagin relacions negatives. També jo considero que és una conseqüència del pla la resposta que es va donar als atemptats a nivell institucional i a nivell social. Amb més claredat: si no fos, diria jo, pel Pla contra la islamofòbia, el discurs institucional jo crec que no hauria tingut tan clarament el sentit o la direcció que va tenir. I, posteriorment, o en paral·lel, també les entitats socials que van sortir dient: «No a la islamofòbia, sí a la diversitat.» No és que... Per entendre la profunditat del que estic dient s'hau-

ria de comparar amb altres territoris on van passar coses similars. I la reacció, per exemple, a França o Bèlgica, va ser horrorosa, va ser horrible, va ser criminalitzar directament el col·lectiu de la població musulmana ciutadana d'aquells països. En canvi aquí, això és un què que ens hauria de fer reflexionar, perquè crec que abans de tot és intentar construir la ciutadania en peu d'igualtat, i no criminalitzar un col·lectiu perquè hi han hagut atemptats dramàtics, terribles, però fets per un petit grup de persones, que sí que possiblement confessaria una religió determinada, però no és representant de ningú.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies. Si hi hagués algun darrer torn d'intervenció o alguna pregunta més? No? Per tant, doncs, acabariem aquesta sessió. Donem les gràcies una vegada més als compareixents. Com sabeu, doncs, tenen la documentació que ens han passat a disposició i, per tant, ens emplaçaríem per a la següent sessió, que, si no hi ha res de nou, seria el dia 11 de desembre.

La sessió s'aixeca a tres quarts de cinc de la tarda i set minuts.